

Előfizetési árak:		Megjelenik minden Kedden.		Hirdetési díjak:	
Egész évre	8 kor. — fl.			Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlkozásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.	
Fél évre	4 kor. — fl.				
Negyed évre	2 kor. — fl.				
Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.					

VI. évfolyam.

Szászsebes, 1902. Április 29.

31. szám.

Állami csemetekertek kezelése.

A régibb időkben folytatott erdőgazdálkodás folytán hazánkban nagyon megnövekedett a kopár területek terjedelme s az erdőpusztítás oly ijesztő mérveket öltött, hogy a törvényhozás az 1879 évi XXXI. t. cz. megalkotásakor szükségét látta ennek gátat vetni s a rendszeres gazdálkodás kötelezővé tétele mellett arra nézve is intézkedni, hogy nem csak a kihasznált vágásterületeknek akár természetes, akár mesterséges uton való felujtásáról gondoskodva legyen, hanem a más gazdálkodási ágazatra nem alkalmas, de erdősítésre alkalmas nagy kiterjedésű kopár területek és befásíttassanak. Az erdőtörvény életbe lépte után meg is indult a nehéz küzdelem arra, hogy hazánk legszebb disze, az erdők oktanul ne pusztíttassanak, hanem e helyett lehetőleg szaporíttassanak s már-már teljesen hanyatlásnak indult erdőgazdaságunk felvirágoztassék.

Sajnos, hogy ennek a nemes igyekezetnek eléje felette sok akadály gördült, melyek közt legnagyobbak voltak: az erdősítésekhez szükséges csemeték hiánya és kivált a köznépből álló közbirtokos — erdőtulajdonosok közönye, hogy ne mondjuk ellenszenve.

A magas államkincstár minden lehető elkövetett arra nézve, hogy ezt a két fő akadályt leküzdhesse s míg két évtizeden át

részint teljesen ingyen, részint pedig a legkisebbre apasztott költségek megtérítése ellenében potomáron a csemetéket millió számra osztogatta községeknek, közbirtokosságoknak; sőt magánosoknak is, addig ujabban — a szakszerű vezetés megkönnyítése végett — állami kezelésbe vette az olyan erdőbirtokokat, melyek jövedelmezősége nem nyújtott biztos kilátást arra, hogy a szakképzett személyzet alkalmazásával járó tetemes költségeket fedezhessék.

A szakszerű vezetésből kifolyó üzemenrendezés első folyamánya az lett, hogy az erdősítés az eddigieknél fokozottabb mérveket kezdett ölteni, mi az eddigi csemetehiányt még érezhetőbbé tette. Földművelésügyi ministeriumunk mindenre kiterjedő figyelme látva a bajt s ezen segitendő elrendelte legujabban azt, hogy az egyes állami erdőhivatalok kerületeiben a szükséghez képest megfelelő számú és kiterjedésű csemetekertek telepíttessenek, mely rendelkezés immár sok helyütt foganatba is vétetett és a csemetekertek rohamosan kezdenek szaporodni, kilátást nyújtván arra, hogy a pár év alatt bennük tenyésztett csemeték milliói hatalmas tényezőkké válnak az erdészetünk felvirágoztatásában.

Hogy azonban ezek az ujonnan telepített csemetekertek rendeltetésüknek megfelelhessenek, ahhoz még nem elegendő az állami erdőhivatalok és járási erdőgondnokságok élén álló erdőtisztek szakszerű felügyelete, hanem

talán még ennél is sokkal szükségesebb a szakszerű kezelés, mert e nélkül még a legjobb felügyelet sem ér sokat.

Az új csemetekertek kezelésével — több helyről nyert értesítés szerint — a helyben vagy közelben lakó hatósági és járási erdészeti altisztek lettek megbízva s így nyugodtak és megelégedettek lehetünk arra nézve, hogy a kezelés jó kezekbe van letéve, egészen más kérdés azonban az, hogy vajjon ezek a kártársainak meg vannak vagy meg lehetnek-e elégedve ezzel az új helyzettel?

Az illető altiszteknek kötelességük, hatáskörük s munkakörük akkor, midőn talán évekkel ezelőtt mostani szolgálatukat elfoglalták, körvonalozva lett s egyuttal értésükre adva, hogy ennek a szolgálatuknak jutalmaképp a szolgálatadó részről ennyi és ennyi javadalmazást fognak élvezni. Most felmerül az a kérdés, hogy vajjon ugyanolyan javadalmazás mellett kötelesek-e újabb megterheltetést és felelőséget elvállalni, vagy pedig követelhetik azt, hogy az újabb és nem kevésbé terhes foglalkozáshoz mértén fizetésük is megfelelően emeltessék?

Hát ez bizony nagyon fogas kérdés, mellyel csinyján kell bánni, de felvetése nem csak hogy nem felesleges, hanem a teremtetett új helyzetből kifolyólag teljesen indokolt.

Szerintünk az egész dolog azon fordul meg, hogy van-e az illető altiszteknek szolgálati pragmatikájuk, mely határozottan kör-

vonalozza nem csak kötelességeiket, de jogait is, vagy pedig teljesen ki vannak szolgáltatva szolgálatadóik önkényének és kötelesek azok parancsát mindenben követni s az azok által követelt bármely munkát végezni azért a fizetésért, mellyel felfogadva lettek.

Hogy az egyes törvényhatóságok kibocsátották volna már a szolgálati pragmatikát, az nem valószínű, hiszen illet még az államkincstárnál sem ismerünk, mert az egyes időközönként kibocsátott kormányrendeleteket nem vehetjük annak. Nyilvánvaló tehát, hogy a hatósági és járási erdőőrök minden szolgálatot kötelesek teljesíteni, melyet akár szolgálatadójuk maga, akár a felettes tisztviselőjük reájuk bíz. Erről tehát nem is szaporitunk sok szót, hanem megfordítva az érmet, rá pillantunk annak a másik oldalára is és azon ott fogjuk találni a méltányosságot.

Azt talán senki sem fogja tagadni, hogy idegen érdekek szolgálását, a más javát célzó munka végzését megfelelő ellenszolgálmány nélkül követelni nem jogos cselekedet, hanem illő azt az érdem arányában jutalmazni is, mert „érdemes a munkás az ő bérére“, s itt csak az a kérdés merül fel, hogy milyen legyen ez a bér vagy jutalom, vagy bármely más néven nevezendő viszontszolgálat?

Mi azt hisszük, hogy ha egyebet nem, annyit már eddig is megnyertek az új állami csemetekerteket kezelő erdészeti altisztek, hogy a kertnek üresen álló részeit maguk

A boldogult Rudolf trónörökös hunyadvármegyei vadászata.

A Retyezát-csoport krónikájában örökre emlékezetes lapot fognak képezni a július 30-tól augusztus 8-á közt végbement fejedelmi látogatás mozzanatai, már azért is, mert jóllehet ez a hegység hazánk vadászterületei között minden időben előkelő helyet foglalt el: akkor részesült legelőször az uralkodóház figyelmében s királyi látogatóval mindaz ideig nem dicsekedhetett.

Nemcsak Hunyadmegye közönsége leste tehát szorongó aggódással a vadászat kimenetelét, mint a melynek kedvező esélyeitől jelentékeny társadalmi és közgazdasági következményeket remélt: hanem széles e hazában mindenki a legnagyobb érdeklődéssel várta

a híradásokat, ment őszintén szólva a magyar föld vadászati renoméja forgott koczán, ha be nem bizonyul most is a régi jó magyar közmondás, hogy három az isten igaza. A Retyezát látogatói előtt ugyan teljesen ismeretes volt a zergeállomány kielégítő volta, hisz egyszerű turisták is ott láthatják a Teu-Negru, Teu-Zeminye tájain a 10—12 főből álló falkákat, sőt olykor egyesével legelészve figyelhetjük meg azokat, s egész kedvteléssel gyönyörködhetünk lépteink zaja folytán támadt megriadásukon. Csakhogy éppen a május-augusztusi időszak alatt minden hozzáférhető hegyfok és tető a juhnyájaktól van ellepve, melyeknek ide-oda kalandozása már magában a meredélyek alá és sziklarepedések közé üzi a rendkívül éber és izgékony állatokat. A juhnyájak nyomában azonban farkasok, medvék is ólálkodnak, rendesen s főleg éjjelente iszonyu kutyaugatást és emberi üvöltést idéznek fel vakmerő támadásaikkal. Mindezen körülményhez oda kell képzelnünk még a zergeállomány elhagyatottságát, mert pár év előtt éppen gr. Teleky

hasznára igénybe vehessék s azokban ha egyebet nem, legalább egy kis zöltséget termelhessenek, ez azonban szerintünk sem nem jutalom, sem nem mukabér és ezzel nincs ellensúlyozva az a teher, melyet új kötelességük reájuk ró.

A mi véleményünk az, hogy miután ezek az új csemetekertek állami kezelés alatt állanak, állami erdőtiszték felügyelete alá vannak helyezve s nem annyira magán, — mint inkább köz-célokra vannak hivatva szolgálni és előmozdítani, nem csak méltányos, hanem éppen jogos követelés lenne az, hogy az azokat kezelő altiszti személyzet is államosították s a kincstáriakéhoz hasonló javadalmazásban részesíttessék. Ez — mint mondjuk — teljesen jogos követelés, mely egyébként nem csak a csemetekerteket kezelő ezekre az altisztekre nézve lenne előnyös, hanem az lenne magukra a csemetekertekre is, mert nagy különbség van abban, ha valaki valamely munkát csak kényszerűségből s kedvtelenül végez és nem látja annak hasznát, vagy pedig ha az elismerés által lelkesítve, teljes odaadással, igyekezettel és buzgósággal áldozza magát annak.

Az a különbség, mely az illető hatósági és járási erdőőrök most élvezett s államiakká való kinevezésük esetén nyújtandó fizetésük közt mutatkoznék, nem tenne ki a 40—50 embernél valami túl nagy összeget, kivált nem olyat, mely akár magának az állam pénztárának, akár pedig az immár nagyon megizmosodott országos erdei alapnak túlságos megterhelésé-

vel járna, de ennek ellenében kiszámíthatatlan lenne az a haszon, mely az új csemetekertnek a megelégedettség és jó kedv mellett való kezeléséből hazánk erdészetére háramolna.

Ajánljuk ezt az ügyet az illetékes körök szíves figyelmébe s hisszük, hogy kifejtett álláspontunk náluk is méltánylásra fog találni.

Egyesületi ügyek.

Mélyen tisztelt szerkesztő úr!

A hosszufalui m. kir. járási erdőgondnokság kerületében szolgálatban álló erdészeti altisztek folyó év február hó 1-én Hosszufaluban a Bartha Zsigmond féle vendéglő nagy termében zártkörű táncmulatságot rendeztek a Brassóvármegyében szervezés alatt álló erdészeti altiszti nyugdíj alap javára.

A mulatság este $\frac{1}{2}$ 8 órakor vette kezdetét s a legszebb rendben és jó kedv mellett folyván csak a világos reggel vetett véget annak.

A mi az anyagi sikert illeti, az az itteni viszonyokhoz képest elég fényesen sikerült.

A bevétel a belépti jegyekből és felül fizetésekből 173.00 kor.
a kiadás 81.00 kor.

marad tiszta jövedelem . 92.— kor.

mely az itteni takarékpénztárba lett gyümölcsözőleg elhelyezve.

Nem mulaszthatom el, hogy hálás köszönetemet ki ne fejezzem, az erdészeti altiszti személyzet nevében mindazoknak, kik ezen nemes cél támogatásában részt vettek és felülfizetéseikkel bevételünket gyarapították.

Felül fizettek: Leitinger J. és A. fakereskedő,

Sámuel elnöklete alatt erdélyi arisztokratákból létezett ugyan egy vadásztársulat, mely a vadászok és dúvadak garázdálkodását rendes védszemélyzettel korlátozta, sőt egyes területeket bérleteivel a juhlegeltetés nyugtalanításától egyenesen meg is mentett s így biztos védvonallal mozdította elő a zergeállomány gyarapodását. Ujabb időben azonban Danfore angol tőképénzes szerezte meg itt a vadászati jogot, s a korábbi üdvös gondosságnak vége szakadván, a zergék tanyahelyei felől se lehettünk annyira tájékozva. Ha tehát ily kedvezőtlen konstellációk dacára óhajtott siker koronázta Rezső trónörökös vadászatát: az mindennél ékebben szólóbban igazolja a rendezők ügyességét. körütekintő gondosságát, s gr. Teleky Sámuel, valamint készséges támogatója báró Bornemissza Tivadar urak, mint a vadászati campagne fejei méltó elismerésre számíthatnak a magyar vadászvilágnál is.

A vadászterület azon gyönyörű hegycsoportozatba esik, mely a hátszegi medence déli hataraként hirtelen feltornyosulva, keletről a Strigy mély völgyéig, a

nyugaton a vaskapui szoros néven ismeretes horpadás közt teljes határozottsággal kiválva, még egyes csúcsaiban is ritka egyediséget tanúsít. Délfelé a hegycsoport szintoly meredeken hanyatlik az Oláh-Zsil völgye felé alá; de ott az előtér korlátoltsága világért se nyújt oly kedvező távlatot, mint Hátszeg felől, hol két mértföldnyi térs medence szolgál a nagysági arányok optikai fokozására.

A völgyek is erre felé vannak tulnyomólag kifejlődve s vad szakadékok keretében jelentkeznek legtöbbször, míg a víz választóul szolgáló magaslatok gránit tömegét az atmoszferaliák összevissza barázdálva az alhavasi régiók nagyszerű látképeit készítik elő a látogatónak. E terméketlen sziklatömeg igen nagy részét alkotja a hegységnek s Nuksora és Malomviz községek 31.084 holdnyi határából, például egyharmadnál jóval többet, vagyis 11.056 holdat adnak ki, hol csupán a törpefenyő girbe-görbe cserjéje képviseli a fákat, s vékony perjeszalagok élénkitik, a zuzmótelepektől sűrűn ellepett kőomlásokat. Ez a régió

Márer Benő fakereskedő, 10—10 koronát, Jónás János, Deák és Blum fakereskedők 5—5 koronát, Donáth Sándor m. kir. főerdész 3 koronát, Viner Ferencz erdész, Lukács Károly, Salati József, Gáli Endre, Berl Áron, Schil József, Benedek K. István, Veres János, Misz János és Rozsandai Károly 2—2 koronát, Szárády Lajos, Vihos József, Kohn Samuel és fia, Köpe Márton, Cziha János, Fejér Árpád, Fekete József, Páter Samu, Pető István, Sala Imre. Albion N., Kovács János, Buna István, Gáspár Gyula, Beznek Mihály, Kocsis János. Főris Mihály, Girószász István, Csorja Lázár, Pajor Mihály, Gödri Márton, Partin István és Siopu János 1—1 koronát, Kohn Adolf 60 fillért, Péter István 40 fillért és Fernekes Géza 20 fillért.

Mindezek után soraimnak becses lapunkban való közlését kérve, maradtam a tekintetes szerkesztő urnak Hosszúfalu 1902 évi április hó 16-án.

Gergely János
hat. erdőőr.

Névjegyzéke

azoknak, kik az alakuló Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Nyugdíj és Segély Egyesület tagjai óhajtanak lenni.

Sorsz.	Név.	Lakhely.	Utolsó posta
301.	Salzer Gusztáv	Szepes-Ófalu	
302.	Matonák Pál	Alsó-Lapos	Nedvecz
303.	Martonesik Antal	Mátyásfalu	Szepes-Ófalu
304.	Piszarcsik András	Jezerszko	Hanuzfalu
305.	Krempaszky Tamás	Nagyfrankvágás	"
306.	Csarnota János	Nagy-Lipnik	
307.	Petrasz Jakab	Jurgó	Javorina
308.	Bjalancsik Márton	Helivágás	Smerdszonka
309.	András Bálint	Zsdjár	Szepes-Béla
310.	Viszlóczky Mihály	Littmanovná	Kamjonka
311.	Andrejik Mihály	Kamjonka	
312.	Dlusi János	Uj-Béla	Fridmann
313.	Jurán János	Gnezda	

Sorsz.	Név.	Lakhely.	Utolsó posta
314.	Csizarovics A.	Podolin	
315.	Nagy István	"	
316.	Pazitny József	Pálmafalu	Igló
317.	Czibula János	Romány	Görgő
318.	Strauch János	Illésfalu	Lőcse
319.	Petrek Bálint	Dolyán	"
320.	Répaszky János	Ulozsa	"
321.	Sakab István	Toriszka	
322.	Dinda András	Ruszkín	
323.	Spurák Sámuel	Csütörtökhely	Káposztafalu
324.	Valencsik Béla	Szepes-Váralja	
325.	Baran János	Baldóc	Szepes-Váralja
326.	Fifik István	Oleznó	Szepes-Olaszi
327.	Hlebovi András	Almás	Szepes-Váralja
328.	Koczkiezko Mihály	Sz. Lőrincz	"
329.	Hroncsák Vazul	Olsavicza	"
330.	Nizenik György	F. Szalók	Alsó-Szalók
331.	Begecz Pál	Zsegra	Szepes-Váralja
332.	Szalóka József	Dubrava	"
333.	Szlanina András	Mindszent	
334.	Katyavszky János	Polyanócz	Szepes-Váralja
335.	Rumancsik Bálint	Körtvélyes	Szepes-Olaszi
336.	Mazianik György	Sz. Sümeg	Igló
337.	Vidis János	Káposztafalu	
338.	Toperczer János	Szt. Hársfalu	Csütörtökhely
339.	Kalaszt József	Porács	Kotterbach
340.	Paczák János	Závadka	Igló
341.	Tolassy János	Kotterbach	
342.	Puskás Márton	Leszkovján	Márkusfalu
343.	Vrabely Mihály	Tepliska	Igló
344.	Hanzéli Márton	Imrichfalu	Istvánfalu
345.	Kozák János	Matejócz	Márkusfalu
346.	Kunács Samu	Krompach	
347.	Zimmermann K.	Merény	
348.	Pretory Károly	Szepes-Remete	
349.	Knobloch János	Felső-Hámar	
350.	Sátán Imre	Gyertyánfa	
351.	Dragilla Pál	Toplecz	
352.	Piska Flóris	Herkulesfürdő	
353.	Balla József	"	
354.	Kimpián Illés	Orsova	
355.	Damseszu János	"	
356.	Csürel Illés	"	

képezi egyuttal a zergék otthonát is, honnan csak a tél sugura és nagy hőtömege kényszeríti a lejtők felső övét képező fenyvesekbe, honnan akárhányszor ki-tévelyegnek vagy ragadozók által aláüzetnek a lombos fák övébe is. Utóbbi övből a régió mostana képezi kiindulásunkat a hegység lábánál, mert a tölgyregió a hátszegi medenczében éri végét.

A hegység kebeléből több gyorsiramu hegyi patak rohan elő, minő a borbátvizi, szálláspataki, malomvizi, de leghatalmasabb mindannyi közt a Sebes-vagy Nagyviz, melyet egyik mellék patakáról Lapuzsnyiknak is emleget a kevésbé tájékozott publikum. Ez a patak voltaképen kétfelé tagozza a fennebb vázolt hegytömeget, úgyhogy a Retyezát képezné a teljesen elkülönített keleti részt s a Vurvu Pietri csoportja nyugatnak irányulva, ismét egy második csoportozatként tárgyalható. A Sebesvize képezné a kettő közti határvonalat s elébb délről kerüli meg a Retyezát tömegét, azután éjszaki irányban határolja azt. Ha tehát szigorú pontossággal

akarunk tájékozódni a tónörökös és kísérete által bejárt terület felől, azt a Sebesviz jobbpartján s épen abban az ivben találjuk fel, melyet az a Bukuratól, mint eredési pontjától előbb dél, nyugat és észak felé a Zlatuja nevű mellékvíz torkolatáig leir.

A magas vedégek utja Malomvitzól vette kezdetét, hol a Kendeffy-család erdésze, mint az egész erdő-terület gondnoki hatósága, lakik. Onnan nem a Retyezát képezte az út célját, mint a csúcsok tömkelegével könnyen elbánó journalisták nagy könnyedén oda-vetették; hanem a Sebesviz mentén a mögé kerültek, éppen mennyiben a Zenoga tavától éppen északra maradt a főcsúcs. A völgyi út elég kellemes lóháton bizvást járható fel a Zlatuj torkolatáig (Gura Zlatyi). E patak épen a Retyezát déli oldaláról nyeri viz-tömegét s torkolatánál a 70-es évek elején Kendeffy Sámuel megbízásából Maderspach Victor — e lapok szorgalmas és képzett munkatársa — fűrészmalmot rendezett volt be. A rakoncátlan vad víz árjait azon-ban nem sikerülven kellőképen megfékezni: a válla-

357. Zárva Mihály	Berzászka	
358. Roma János	"	
359. Mihailovics Pál	"	
360. Bányel Pál	Bakabánya	
361. Vallasek Pál	"	
362. Antoska Dániel	"	
363. Rosenberger János	"	
364. Lukácsik Pál	Bát	
365. Virlics Gyula	Litke	
366. Rusznyák Albert	"	
367. Sipos János	Szurdok	Ipolyság
368. Dalmady István	"	"
369. Dalmady Géza	"	"
370. Csiffáry Lajos	Tesmag-Olvár	"
371. Tóth Bálint	Szigetvár	
372. Grabarics Ágoston	Barcstelep	
373. Péter János	Koposvár	
374. Baka János	Csurgó	
375. Benedikty Jenő	Nagy-Atád	
376. Mezey György	Mareziali	
377. Csáky Bálint	Kővár-Hosszfalu	
378. Moha Alajos	Kisiblye	Selmeczbánya
379. Medriczky Milán	Kecskés	Bélabánya
380. Thonhauser Antal	Bélabánya	
381. Krébesz Géza	B. Mocsár	Selmeczbánya
382. Zárboch Ferencz	Dobó	Osztrolúka
383. Huszár Jakab	Lenge	Bélabánya
384. Farsang András	Klenócz	Nyüstya
385. Molnár István	A. Szkálnok	Gömör, Ráho
386. Demkovics János	M. Hosszurét	Murány
387. Méry Gyula	Tiszolez	
388. Venczel Sámuel	"	
389. Pekár Sámuel	"	
390. Papp Sándor	Privigye	
391. Buzna J. Béla	Koros	
392. Kmostinecz János	Rudnó	
393. Gürtler Mihály	Handlová	
394. Brandisz Jenő	Privigye	
395. Snierer Mihály	Handlová	
396. Chilo Lukács	Privigye	
397. Dudák Gábor	Viszocsány	Sztricie
398. Pirchann Fridolin	Tormos	
399. Jankovics Gyula	Csitár	Progan
400. Hyross András	Ghymes	

Hasznos tudnivalók

A borjuk legeltetéséről.

A borju fejlődésének a jó takarmányozás mellett legfőbb feltetele a szabadban való mozgás és mert igen sok gazda nincs abban a helyzetben, hogy udvarán szabadon nevelhesse a borjut a mezei munkák idején, igen nagy áldás, ha van a községnek közös borjulegelője. A borjunak azonban nem minden legelő alkalmas, mert hogy az fejlődhesen, gazdag, táplálódó takarmányt kíván. Ezért a borjulegelő jó füvekben gazdag legyen, közel feküdjék a községhez és legyen jó ivóvize is.

Ha nincsen a községnek közlegelője vagy nincsen olyan, melyet bérelni lehetne, van a községben pl. egy kiadó nagy kert, azt kell kibérelni, azt be kell vetni jóféle fűmaggal, mely buja legelőt adjon; az be lévén kerítve, oda visszi minden gazda minden reggel a kis borjut, ahol egy közös pásztorgyerek elügyelgeti azokat; legyen azon kertben jó ivóvíz is. Ez kevesebbe fog kerülni egyeseknek, mintha otthon tartja termelt takarmányon és egy munkágyereket otthon tart a borjukért és így nincs jászolhoz kötve, szabadon nő fel, este mindenki, ha a mezei munkából hazatért, hazaviszi a borjut, otthon szopik, kap kását vagy zabot és mindenkinek jó borja lesz.

Csakis jó gondozással, bő takarmányozással lehet jó borjut nevelni, melyből szép állat fejlődik és amelynek mindig van értéke. A borjuk takarmányozásánál gondunk legyen arra, hogy a téli és nyári takarmányok átmenete lassan történjék, vagyis nem szabad a száraz szénáról egyszerre zöld fűre átcsapni, mert ez emésztési zavart, hasmenést okoz; legjobb az átmenetnél vegyesen takarmányozni, vagyis keverni a szárazat a zölddel.

Ha a borju az egy évet elérte, ha már nem szopik, bár azontul is jó gondozást igényel, korántsem azonban olyat, mint egy éves koráig, mert mint előbb is olvastuk, az elcsenevészett borjuból soha sem lesz szép állat, de ha a borju már egy évet elért, jól van indulva fejlődése, erős, edzett, akkor már könnyebb vele az elbánás, könnyebb a továbbnevelés.

lattal csakhamar felhagytak. Szintugy történt az usztatási kísérletekkel is mederben heverő természetes hömpölyökön kívül egy a Tarpataki vizesítéshez felette hasonló zuhatag (à Kroo) képzete; ennek legfőbb akadályát. 1780—90 közt a sziklaesatorna egyengetését a Kendeffy-család munkába vette volt, hanem két székely munkás halálát lelvén a féktelenül zuduló sellőben, a kísérlettel felhagytak s ez idő szerint csupán zsindeyeknek való bilákat usztatnak a klopotivai (bal) oldalról alá.

A Gora Zlatyitól kezdődik az első kaptató (Cioca porumbelului, galambok hegye), mely egyuttal a fenyves övbe visz. Arról a „Mormentu Fetyi” (leány sirja) fokra érünk honnan Rezső trónörökös is nagy élvezettel szemléltette a feltároló hegyi panorámát. Balra a Retyezát tompított kupja magaslik ki, jobbra a Vurvu Pietri emelkedik nagy büszkén fel, egész kővárat építve csúcsa körül a sok törmelékből, mintha csak el akarná magától rettenteni a látogatókat. Mögöttünk a Pieuj nevű hegyes csúcsa, buja hegyi

legelők smaragdszönyegéből üti fel fejét, dél felé pedig beláthatatlan hegyvilág fejlik ki, egy hullámasában megkövült tengert varázsolva tekintetünk elé, egészen ki a romániai határt képező Strazsa-vonalig.

A hegység physiognomiáját a növényzet változatossága is nagyban szépíti. A fenyőszálak sötét boltíve alól törpe fenyőcsoportozatok közé kanyarog ösvényünk, mignem a széles hegyháton az is visszamarad s a Pirgu Aragyes és Aragyes alpesi legelőjén találjuk magunkat. Az egymást keresztül-kasul szelő juhcsapások irányát egyetlen fa vagy kőszál se jelöli ki, miért nagy ködben a legfélelmelebb pontok egyike ez még az ideszokott juhásztorok előtt is. Dél felé katlanszerű sülyedés kéklik, s ha szélére jutunk annak ölen szemlélhetjük a Retyezát tengerszemeinek egyikét, az annyszor emlegetett „Zenogat”.

Éppen a tó szélén kezdődik újból a futó fenyő tenyészet s minthogy az ágbogason egymásba futó lánczatok innen legjobban közügybe esnek: ide telepedett Rezső trónörökös is egész kíséretével.

A jól fejlődött egy éves borjunak nyáron már elég táplálékot ad a jó legelő és nem szorul póttakarmányra. Gondoskodni kell tehát jó borjulegelőről.

Hizlalás zöld luczernával.

Annak, aki ismeri a téli hizlalás mikéntjét a nyári hizlalásra vonatkozó tudnivalókkal is tisztában lehet. A luczernával való hizlalásnál is az a fő, hogy lehetőleg sok emészthető szerves anyagot adjunk az állatoknak. így tehát, ha pl. luczernával hizlalunk is, más takarmányt, szalmát, darát stb. kell adnunk a hizómarhának a luczerna mellé, amelyik főtakarmányt képez. Hogy mennyi darát használunk az függ főleg a marhától, mert a hizékonyabb állat hálásabb a dara iránt, mint a kevésbé hizékony s így előbbi több darát kaphat, mint utóbbi. Egészen véve pedig annyi zöld luczernát, szénát vagy szalmát és darát kell etetnünk, amennyi a marhába befér. Egy 500 k.-os hizóököre eleintén legalább 40 k.-os zöld luczernát 4 kg. szénát vagy szalmát és 2 kg. tengeridarát képes megenni, azonban a hizlalás második felében már sokalni fogja azt, amikor is a luczernát és a szénát vagy szalmát kissé megapasztva, 1—2 k.-al több darát adhatunk neki. Ha szecskevágónk van, akkor ajánlatos a luczernát és a szénát vagy szalmát fölaprózni s egymással összekeverni, eltérő esetben pedig szálasan rázzuk azoka: össze. Itatni legalább 1 órával etetés előtt kell a hizókat, de semmiesetre sem etetés közben vagy mindjárt utána, mert az izóvíz fokozza a luczerna puffasztó hatását. (F. U.)

Különfélek.

Méreg a gyöngyvirágban. Egy vegyész megvizsgálta a gyöngyvirágot és azt tapasztalta, hogy szirmában nagy mennyiségű glycosid van, a mely kéksavat tartalmaz. A kéksav pedig a legnagyobb méreg, ugyanaz, mely a keserű mandulában található. Ezzel kapcsolatban megemlítjük egyszersmind azt is, hogy a keserű mandulából 20—25 szem megevése

felnőtt embernek is halálát okozhatja, gyengébb szervezetű gyermeket pedig 6—7 szem is képes megölni. Most, a gyöngyvirág idényben nem lesz felesleges az a figyelmeztetés, hogy a gyöngyvirágot senki se vegye a szájába, ne is morzsolja szét az ujjai közt, mert ha gyöngyvirág méreggel inficiált ujját a szeméhez vagy ajkához érinti, könnyen veszedelmes baja támadhat. Ha a méreg valamely nyílt sebbe jutott, igen könnyen átmegy a vérbe. Ilyen esetben első segély gyanánt s mivel orvos nincs mindig kéznél, nagyon jó szolgálatot tesz az égő szivar vagy szivarka, a melynek tüztét olyan közel tartjuk a seb fölé, a mennyire azt csak a heves fájdalom miatt kibírhatjuk.

Olcsó feleség. Alberson Alfréd boldogan élt csinos feleségével egészen a múlt őszig. Akkor azonban egy üstökös tünt föl a házaspár eddig zavartalan derült egén. Az üstökös pedig nem volt más, mint Denny Vilmos nyalka őrmester, aki akkor tért vissza a Filippini szigetekről. Az őrmester csillogó rézgombjai egészen megzavarták a csinos menyecske fejét s végre is válópörre került dolog. A boldogtalan férj beleegyezett a változhatatlanba de kijelentette, hogy neki a házasság két dollárjába került s azt követeli az őrmestertől. Az őrmester ur kibökte a két dollárokat, mire a férj kiállított egy szerződést, amelynek értelmében kijelenti, hogy feleségét két dollárért eladta Denny Vilmosnak. A szerződés alapján hamar megtörtént a válás s az őrmester ur most boldogan éli napjait a 2 dolláron szerzett feleség oldalán.

Hogy fizetik Európában a katonát? A hány ház, annyi szokás. Ez a mondás a különböző államok katonáira is illik, mert nem mindenütt kap a baka hat vasat és menázsit, mint Magyarországon. A német katona zsoldja naponként negyven fillér, kenyeret ingyen adják, de az ebédért tizenhárom fillért kell fizetnie. A pikkellhaubés vitéznek még huszonhét fillérje marad, a mit az állam harmincra kerekít ki s ebből az összegből kell néki, ha akar, reggelizni és tisztító- meg varró- eszközt vásárolni. Franciaországban sem egyforma a zsold. A huszáré naponként harminc szantim, a gyalogosé pedig huszonnyolc. A francia katona azonban csak háromszáz gram hust és egy nem valami nagy darab kenyeret kap, zsoldja nagy részét tehát ételmezésre és mosásra kell fordítania, úgy hogy csak eau de poche-t, azaz

Egész kis sátoztábor alakult, mert 50 hajtó és 40 szolgálati ló állott rendelkezésre, jöllehet a szorosan vett vadásztársaságot a trónörökösön kívül csak gr. Hoyos, gr. Nostitz, gr. Wurmbbrand lajtántúli, báró Bornemissza Tivadar, báró Józsika Samu és a főrendező gr. Teleky Sámuel (hazai) urak képzették.

A kivonulás július utolsó napján történt, s bár a Gura Zlatyitól kifelé heves zápor verte el mindjárt introductio gyanánt a társaságot, igen jó hangulatban érkeztek fel. Zenoga tó kedvéért az ég is kiderült kissé, s gyönyörű havasi nymha nem is téveszté el hatását, úgyhogy a trónörökös florájából, geologiai viszonyaiból mindjárt több feljegyzésre valót válogatott együve. Az idő már estére hajolván, kirándulást aznap nem tehettek, hanem a társaság egy része pisztráng-fogással mulatta magát (mire a Zenoga kitünő alkalmat nyújt), a többiek pedig a másnapi előkészületekhez fogtak. Augusztus 1-én a Zenoga fölött délnyugatra emelkedő tetők az Aragyessel jöttek hajtás alá, de az ide fűződött reményeket a kiméletlen időjárás meg-

húsitá. E hajtásból se hiányoztak a zergék, csakhogy azoknak sikerült a hajtók csatárlánczán visszatörni. állítólag ugyanigy járt volna el egy pár medve. A fenyegetővé vált idő visszatérésre készítet az urakat, kik az előre megállapított program szerint most északra, a Retyezát felé emelkedő haránt lánczolatra vonultak ki s a Fekete tóról elnevezett Nyegru hegyét vették hajtás alá. Alig hangzott fel a hajtók riadalma, a meredek vizmosásokon örült sebességgel iramlott fel egy zergefalka. Egy dördülés s a vezető czap élettelenül rogyott össze Rezső trónörökös előtt. A másodikat Wilczek teríté le, s az eszeveszetten szétrebbent csoportból még Wurmbbrand gróf vette zsákmányát. Báró Bornemissza Tivadar pedig egy itt ólálkodott maczkót sebesített meg, csakhogy a bestia még elég erős vala elinalni s a járhatatlan sziklagörgetegeken többé elérni nem sikerült.

(Folytatás következik)

naponkint öt szantim marad zsebpénznek. A szent Oroszország katonájának nem napi, hanem évi zsoldja van. A sorgyalogos évenként két rubel hetven kopeket, a gárdagyalogos négy rubel kilencvenöt kopeket, a ki a sorlovasságnál szolgál, három rubel negyvenöt kopeket, a ki a gárdalovasságnál, az hét rubel harmincöt kopeket kap. A fehér cár harcosa ezenkívül egy rubel huszonöt kopek járulékbán részesül s ebből a pénzből kell inget, csizmát varratnia s tisztítószerekről gondoskodnia. Kiszámították, hogy a szegény muzsik fia minden évben tizenöt rubellel kell, hogy pótolja az atyuska fukarságát. A román gyalogos zsoldja naponként nyolc fillér, a lovasé tiz fillér. A norvég közlegénynek van talán a legjobb dolga. Az állam teljes ellátásban részesíti s naponként még huszonegy fillért kap dohányra és más apróságra.

A kopaszság oka. Parker a Medical Record-ban különös magyarázatát adja a hajhullás keletkezésének. Szerinte a hiányos lélegzés volna a kopaszság oka. Ülő életmódot folytató embereknek, a kik nem szellőztetik eléggé a tüdejüket, öreg embereknek, kiknek merev mellkasa és elfajult izomzata akadályozza az erőteljes kilélegzést, a levegőnek aránylag tekintélyes része visszamarad a tüdőben, a benne foglalt organikus anyag elbomlik, a bomlasi termékek fölszívódnak és ezek fölszívódása folytán a haj kihull. Ezt a föltevést kísérletileg igazolandó, Parker kopasz emberek kilélegzett levegőjét destillált víz fölött fölfogta, 37°-ra fölemelgette, aztán erélyesen összerázta a vízzel. Ebből a folyadékból kutyáknak, tyukoknak a háttájékukon naponként öt köbcentimétert a bőr alá fecskendeztek. Két hét múlva az állatok oldalán kopasz sávok jelentkeztek, a mely területről a toll, illetőleg a szőr kihullott. Ha az eljárást tovább folytatta: az állatok dereka egészen csupaszszá lett. Ellenőrző kísérletek más anyag becskendezésével nem vezettek ehhez az eredményhez.

A százsorszép. A százsorszépnek, ennek a kedves kis virágnak a keletkezéséről épp oly bájos legenda szól, mint a minő maga a virág. Egyszer tél idején Mária örömet akarván a virágkedvelő Jézusának szerezni, elment virágot keresni, a miből egy kis koszorút kössön; de nem talált mást, csak repkényt és örökzöl leveleket. Ekkor az jutott eszébe, hogy majd mesterséges virágokat készít. Csinált is hát mindenféle fajtát vastag fehér pamutból és sárga selyemből, kis margueriteokat is. Munka közben azonban megszurta az ujját, úgy hogy néhány virágocskára egész rózsaszín lett tőle; másoknak, a melyek csak hozzá értek, csak a széle. A Jézuska valamennyi virág között éppen ezeket választotta ki és úgy megszerette, hogy egész télen tartogatta őket, tavasszal pedig a názarethi völgyben egy napos helyecskére elültette és megöntözte. És — óh csoda! — a virágocskák rögtön friss, zöld levélkéket hajtottak, gyökeret vertek s egymásután bujtak ki a vérpiros, tarkázott vagy hófehér bimbócskák is, sőt ez nem elég, de az első órában az egész föld kerekiségén el is terjedtek. Innen magyarázható, hogy százsorszépet épp úgy találni a forró égöv alatt, mint a leghidegebb országokban és hogy kora tavasztól késő őszig mindig virágzik.

A fejfájás oka. A fejfájás rossz mulatság, nagy kinszenvedés, ha tartós vagy ha gyakori, bizony alaposan megrontja az ember életét. Az oka tömérdek sokféle lehet, és ez okok között igen sokszor szerepel a szem. Gyöngye szemű és rövidlátó emberek a kiknek a szeme a maga erejéhez képest túlságosan nagy munkát végez, különösen gyakran szenvednek fejfájásban. Egy német orvos-professor megfigyelése szerint az ugynevezett neuraszténias fejfájás bétegeinek igen nagy része egyáltalá-

ban nem is neuraszténias, csak gyöngye szemű vagy rövidlátó, a ki megerőlteti a szemét és ettől fáj a feje. Az ilyen embernek nem tengeri fürdőt kell ajánlani, hanem ókularét. Sok ideges fejfájásnak a pápaszem a legjobb medicinája. A ki fejfájásról panaszkodik, annak nézze meg a doktor először a fogát, azután a szemét, mert főként az olyan fejfájásnak, a melynél a fájdalom rendszeren a fejnek ugyanazon a részén érezhető, legtöbbször a hibás fog vagy a gyöngye szem az okozója. A nagy idegesség, a neuraszténia rendszeren csak közvetetlen oka a fejfájásnak, inkább csak diszpozíció, a közvetetlen ok inkább a szem hibája, túlságos megerőltetése: ezen kell tehát segíteni, akkor megszűnik a fejfájás is. Természetesen csak akkor, ha — csakugyan a szem a baj okozója.

A hajduböszörményi szarkák. Rosz napok virradtak a hajduböszörményi szarkákra, de ők maguk az okai, mert nagyon elszaporodtak. A város ugyanis irtóháborút indított ellenük s minden szarkafejért husz, szarkatojásért pedig két fillért fizet azok pusztítóinak. Kimondták azonkívül, hogy a ki a telkén levő fákról nem veri le a szarkafészket, egy — öt koronaig terjedő bírságot fizet.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Ajánlköszások.

Egy 36 éves, erős testalkatú, erdői szakvizsgát tett egyén, ki az erdői szolgálatnál nevelkedett, a magyar nyelvet szóban és írásban bírja s némileg a németet is érti, az erdészet és vadászat terén teljesen jártas, a fáczánnak szeliden és vadon tenyésztését érti, jó vadász és vizslaidomító, ért a nagy vadra való vadászathoz és cserkészethez, nemkülömben a kárteknő és dúvadak irtásához, mostani állásánál megfelelőbbet keres. Kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik. Címe megtudható az „Erdészeti Ujság” kiadói hivatalában.

5—10

Skaba Károly H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, satkantyukban, vadász, vivo és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig raktáron vannak.

Javitások is elfogadtatnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitatér sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsátása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönbén felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb francia és angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megteveszteti óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyújthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája
Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB és LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. és KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB-
KRONOMETER- és MŰ-ÓRAS
FELTÁLLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK ÉKSZERÉK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPENZERT VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEJZÉK SZÖVILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN és BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szörmés vadat kitömésére.

Jutányos árak, kitűnő munka, művészi kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halásznai képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.